egrotan.hoc intelligitur quando erat prius ſolitus reſidere:alʼs
ſecus qꝛ tūc nō eſſet infirmitas cauſa immediata.vt no.Abb.poſt
alios in.c.j.de clerico egrotā.⁊ in.c.ad audientiā.de cle.non reſi.⁊
facit gloſ.no.in.c.j.in verbo affuerint.de cleri.non reſidē.in.vj.Et
de hoc dicendū eſt vt late dixi in.c.ex rōne.colū.pe.de appel.¶ In
glo.in verbo impotentiā dicendū eſt vt per Jo.an.poſt Hoſti.hic
7 ⁊ Bal.poſt alios.¶ †In glo.in verbo infamē.Primo ſm Abb.
concludit ⁊ bene ſm eum ꝙ ſuperueniēte impedimento lꝫ iuriſdi
ctio impediat̄:⁊ ſic exercitiuꝫ iuriſdictionis impedit̄ nō tñ deſinit
eſſe iudex.l.iudex datus.ff.de iudi.l.qui furore.ff.de ſtatu homi.⁊
circa hoc Ab.reaſſumit qōnem.⁊ primo querit an contra iudicem
indiſtincte opponi poſſit de impedimēto.Et cōcludit poſt Jnn.
⁊ alios ꝙ iudex ordinarius non repellat̄ ꝓpter impedimentū qd
allegaret̄:ſecus dicit eſſe in delegato ꝑ rōnes quas ipſe inducit.Et
ideo ſm Jmo.hic colū.penul.lꝫ contra epm opponat̄ ꝙ ſit ſeruus
vel infamis qꝛ eſt ordinari⁹ nō repellit̄ a iudicādo ex quo tolerat̄
a ſuperiore.allegat Jnno.in.c.cum ſuper.de offi.delega.ſecus eſt
in iudice delegato.Et qꝛ ordinarius iudex eſſe reperit̄:ſed delega
tus adhuc nō eſt iudex ideo facilius impedit̄ fieri.ar.l.patre furio
ſo.ff.de his qui ſunt ſui vel ali.iur.⁊ per rōnes Abb.hic cū ſimili-
bus vt hic tradunt Moder.⁊ idem Abb.in.c.qualiter ⁊ qñ.el.ij.
col.vj.de accuſationibus.⁊ Alex.idē ſequit̄ in.l.quidā cōſulebat.
colū.vj.de re iudica.Et lꝫ iſta ſit cōis opinio nō tñ iure probat̄ nec
videt̄ vera cōſiderando hoc modo:qꝛ aut eſt tale impedimētū per
quod quis ipſo iure reddit̄ ihabilis:vt qꝛ ſit ſeru⁹ vel infamis ꝑut
loquit̄ tex.hic.⁊ videt̄ ꝙ tali caſu etiā ordinarius repellat̄.De ſer-
uo ꝓbat̄ in.l.barbarius.ff.de offi.preto.per locū a ſpeciali ibi em̄
ſnīa ⁊ ꝓceſſus valet qꝛ reputabat̄ liber.ergo ſecus vr̄ ſi cōditio ſer
uilis detecta fuiſſet.Et idē eſt de infami.vt etiā Abb.hic dicit per
l.ij.§.miles.cū glo.ff.de his qui notā.infa.Aut eſt impedimētum
per qd ipſo iure nō reddit̄ ihabilis.⁊ idē videt̄ in delegato per ea
que.j.videbimus in ſeq.q.Et ſic data paritate terminoꝝ non vide
tur differētia inter ordinariū ⁊ delegatū.Nec ſunt efficaces rōnes
diuerſitatis que adducunt̄.Et primo ratio principalis Abb.nō
obſtaret qꝛ ceſſaret i delegato ad vniuerſitatē cārum vt dicit Jmo.
hic niſi dicat̄ ꝙ idē ſit in tali delegato qd eſt in ordinario qꝛ repu-
tat̄ ordinarius iuxta gl.in.c.cum cām.de app.Et ideo ad rōnem
Abb.aliter rñderi pōt ꝙ nō ſit incōueniēs ꝙ ordinarius repellat̄
in vna cauſa ⁊ remaneat iudex in aliis vt patet in.l.j.C.ſi qua .pre-
di.fu.pot.⁊ in.l.qui iuriſdictioni.ff.de iuriſdi.om.iudi.Uel dici-
mus ꝙ in totū deſineret eſſe iudex ꝓbata inhabilitate vt.ſ.dictuꝫ
eſt.Nec ob.ꝙ per exceptionē non dꝫ priuari offi.qꝛ verū eſt ꝙ non
debet puniri abſolute pro delicto oppoſito per viā exceptionis.c.
j.de except.ſed tñ repellat̄ vt in preallegato.c.j.de except.Nec obſtat
alia ratio ꝙ ordinarius habet officiū de publico a ſuperiore qꝛ ſo-
lum illud attēdit̄ qñ cōi opinione reputat̄ habilis.d.l.barbarius.
ſecus ergo ſi inhabilitas detegat̄ vt.ſ.dixi.Nec obſt.alia ratio qd
ordinarius ſit iudex ⁊ delegatus dꝫ fieri:qꝛ iſta ratio haberet locū
preſuppoſita differentia inter delegatū ⁊ ordinariū.Et etiā in cō-
trariū eſt regula que habet̄ in.l.pluribus.§.⁊ ſi placeat.ff.de ver.
oblj.Secundo in hac prima.q.gl.Abb.querit quid de crimine an
a contra iudicem delegatum [a] opponi poſſit ꝙ ſit periurus vel ho-
micida.Et concludit ꝙ non ſm Jnno.in.c.cū ſuper.de offi.deleg.
qꝛ criminoſi iudicare poſſunt ⁊ alios corrigere ex poteſtate officij
lꝫ nō ex merito vite vt per glo.iij.q.vij.in ſumma.in fin.Et ideo lꝫ
impetratio reſcripti facta ſit de crimine nihil dictū ſit nō ꝑ hoc vi
tiatur impetratio.vt not.Jnno.in.c.ſuper literis.j.eo.⁊ ſequūtur
Ange.⁊ Pau.de caſt.in.l.cū pretor.§.non aūt ff.de iud.cum ſi.vt
tradunt Moder.hic ⁊ idē Lanfr.de brixia in.c.qm̄ cōtra falſam.
in repeti.in verbo interlocutiones.de ꝓba.Et ſm hoc notādū eſt
ꝙ abb.hic dicit differētiam eſſe inter teſtem ⁊ iudicē qꝛ teſtis exce-
ptione criminis repellit̄ lꝫ iudex non repellat̄ vt per glo.xxiiij.q.j.
§.his autoritatibus,in verbo gladio.Ex quo infert̄ ꝙ in caſu iſto
facilius repellit̄ teſtis ꝙ̄ iudex.⁊ ratio eſt ſm Uinc.quē Abb.re-
fert.⁊ Moder,hic in fin.ſequuntur quia a dicto teſtis non appel-
latur:⁊ ideo in ea maior habilitas requirit̄ ꝙ̄ in iudice a quo ap-
pellari pōt.Jſta ratio parū valet qꝛ a iudice appellat̄ ⁊ appellari
pōt qñ iudex teſtes inhabiles admiſit.⁊ ſic preiudiciū qd infertur
ex teſtib⁹ remoueri pōt per appellationē que interponit̄ a iudice.
Unde ratio melior videt̄ vt ſit ꝓpter autoritatem ſuperioris que
in iudice reperit̄:ſed iſta autoritas non attendit̄ vbi agit̄ de ſuſpi-
tione rōne affectionis:qꝛ graue eſt corā ſuſpecto iudice litigare.c.
ſecundo requiris.de app.⁊ tali caſu facili⁹ repellit̄ iudex ꝙ̄ teſtis
vt ꝑ glo.in.c.inſinuante.de offi.dele.Et cōcluſio ſupradicta de iu-
dice limitat̄ ſm And.ſic.hic niſi crimen notoriū ſit:qꝛ cū non ſolū
contra delegatū ſed etiā contra ordinariū opponi pōt per.c.nōne
viij.q.iiij.a cōtrario ſenſu dū ibi nō repellit̄ pro dubia ſuſpitione
ſecus ergo videt̄ ſi notoria ſit.ſed Moder.hic rñdent ꝙ arg.a con-
trario ſenſu non colligit̄:qꝛ hoc eſſet contra text.in.c.ſciſcitātibus
xv.q.vlti.in prin.ibi cōprehenſus in adulterio cū glo.j.ibi cū ſi.vt
per gloſ.in.c.cū non liceat.in gloſ.j.de preſcrip.in quibus ptꝫ ꝙ lꝫ
delictum notoriū ſit non tñ recedendū eſt a ſacerdote in ſacramen-

a ¶ Judicem delegatū.no. homicidā eē poſſe iudiceꝫ delegatum.

b ¶ Prodigus notorie nō cō trahit.Adde Jaſ.de mayno.ij.pte.ff.d v.ob.l.is cui bonis.nu.ix. ⁊.x.fol.37.in impreſſiōe lu gduni.

tis.⁊ quedā alia leuia And.ſicu.adducit quibus rñdent Moder.
hic.Sed aduertendū eſt qꝛ tex.in.d.c.ſciſcitātibus.loquit̄ in ſacra-
mentalibus in quibus ſpeciale eſt per rationē que ibi ponit̄:qꝛ nō
dantis meritū ſed accipientis fides conſiderat̄:⁊ qꝛ vt ibi dicit ab
omni ſacerdote corpus xp̄i perfectū eſt.⁊ pro opi.d.And.facit text.
in.c.ex tenore.de tempo.or.vbi Jo.and.⁊ Jnno.in.c.nihil.de elec.
cōcludūt qd notoriū non requirit ſententiam quo ad effectū iuris
⁊ hoc tradit Alex.in.l.is cui bonis.col.iij.de verb.obli.vbi ꝓpter
b hoc cōcludit ꝙ notorie ꝓdigus [b] non poteſt contrahere.⁊ ita pari
ter videt̄ in ꝓpoſito ꝙ iudex cuius impedimentū notoriū ſit iudi-
8 care non poſſit nec ꝓcedere qꝛ iſte videt̄ effectus iuris.¶ † In ſcd̄a
q.ꝑn.Abb.cōcludit ꝙ ſi iudex qui fuit impeditus reſtituatur pri-
ſtine fame ꝙ iuriſdictionē reaſſumit.Et hoc ſm Abb.intelligit̄ ſi
ex toto reſtitutio fctā ſit.⁊ hoc pōt ꝓcedere ad maiorē cautelā ſꝫ ne-
ceſſariū non videt̄ qꝛ glo.hic alleg.tex.qui hoc ꝓbat ſimpliciter dū
facit vim in verbo reſtitutio qd de ſui natura facit ꝙ honoribus ⁊
ordini priſtino ac ceteris reſtituat̄.⁊ ſic illud qd Abb.dicit ex natu
ra verbi intelligitur.⁊ ad idem tex.in.l.videamus.§.in fauiana.ff.
de vſur.vbi dr̄ ꝙ hoc verbum plenā hꝫ ſignifi.ad idem eſt text.in.l.
reſtituere.in.l.ſi.§.ſi.de v.ſig.in.l.ij.§.penul.vſi.reſtituas inquit.ff.
ne quid in loc.publi.⁊ in.l.ait pretor.§.per hanc actionem.⁊.§.pre
terea generaliter.ff.de his que in frau.cre.facit tex.in.l.qd ſi minor.
§.reſtitutio.ff.de mino.⁊ i.c.venerabili.in ꝑn.vbi no.Abb.de offi.
deleg.Et hoc tñ limitat̄ niſi materia eſſet odioſa.l.fin.§.lucius.vbi
But.⁊ doct.ff.de condi.inde.⁊ niſi agat̄ de preiudicio tertij iuxta
no.per Bar.in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tm̄.ff.de lib.⁊ poſthu.⁊ qd no.
Bar.in.l.ij.ff.de decur.¶ In tertia queſtione principali Abb.cō-
ſiderat duos caſus.Primus eſt qñ impedimentū erat notū ⁊ op-
poſitū non fuit.Scd̄s qñ occultum fuit ⁊ poſt ſententiā detegitur.
9 ¶ †Circa primum Abb.ponit duas concluſiones.Prima eſt ꝙ ſi
impedimētū erat naturale vt qꝛ furioſus nō valet ſnīa lꝫ nō oppo-
natur qꝛ naturalia immutabilia ſunt.Jnno.hic ⁊ ſequit̄ Ang.in
l.ſi.C.de excep.⁊ tali caſu diſpēſari nō pōt:vt no.Bal.in.l.honorū.
col.j.C.qui admit.cū ſi.vt tradunt Moder.hic.quibus addo text.
no.in.l.ſi.C.de teſta.mi.vbi pupillus lꝫ miles ſit non pōt teſtari qꝛ
defectus naturalis eſt qui ex priuilegio militie nō purgatur nec in
tali caſu habet locū diſpenſatio:vt no.Bal.in.l.j.C.de confeſ.queꝫ
10 refert ⁊ ſequitur Alex.in.d.l.ſi.¶ †Secunda cōcluſio Abb.eſt ꝙ ſi
ſit impedimentū iuris ciuilis vt qꝛ ſeruus infamis vel femina nō
valet ſententia lꝫ nō opponat̄ ita tenet ipſe cōtra communem opi.
qꝛ taciturnitas partium nihil operat̄ vbi eſt talis defectus:qui cō
ſenſu partiuꝫ remitti non pōt.vt per glo.pe in.l.j.C.vbi de cri.agi
opor.ſed partes non poſſunt facere ſeruū vel feminam habileꝫ ad
iudicandum.facit tex.in.l.quas prohibet.ff.de poſtu.⁊ tex.hic qui
ſimpliciter loquit̄:⁊ qꝛ ſpeciale eſt qñ ſeruus liber reputat̄.l.barba
rius.ff.de offi.preto.ergo ſecus videtur qñ de ſeruitute apparet.et
iſtam opi.etiā tenet And.ſicu.hic per.l.ij.ff.de reg.iu.vbi dr̄ ꝙ mu
lieres nec iudices eſſe poſſunt nec magiſtratum gerere.⁊ hoc idem
prius voluit Ang.in.l.cū pretor.§.non auteꝫ.ff.de iud.⁊ Moder.
hic ſequuntur.Sed tamen communis opi.in contrarium eſt vt te-
nent Anto.de butrio ⁊ Jmo.hic poſt Jnno.cum concor.vt tradit
Alex.in.l.quidā conſulebat.col.vij.v.inquantū.de re iudi.⁊ Alex.
ibi hoc ſequi videtur dum dicit ꝙ Ang.in.d.l.pretor.mouetur le-
uibus rationibus.Et tenendo communem opi.pōt reſponderi ad
rationes Abb.⁊ Moder.qd voluntas partium tacita vel expreſſa
hoc ſimpliciter non operatur ſed adminiculum iuris concurrit qꝛ
regula eſt ꝙ dilatorie exceptiones non opponuntur poſt litem con
te.c.inter monaſterium.de re iudic.l.fin.C.de excep.vnde illa regu-
la qd ſeruus vel femina iudicare nō poſſunt dꝫ intelligi ſm aliam
regulam iuris vcꝫ dūmodo opponatur hoc ante litis conteſt.facit
text.not.in.l.filiuſfa.§.veterani.ff.de ꝓcu.vbi milites non poſſunt
eſſe ꝓcuratores.⁊ ſic tex.preciſe loquitur non poſſunt ꝑut loquitur
d.l.ij.ff.de reg.adeo qd nec etiam ſi aduerſarius velit admittuntur
vt ibi habet̄.⁊ tñ ſi pars tacet ⁊ lis conteſtet̄ nō repellunt̄ ⁊ iudiciū
valet qꝛ talis exceptio dilatoria eſt ⁊ debuit opponi ante litē cōte.
pro opi.tñ Abb.facit qd ſeru⁹ ⁊ femina abſolute ꝓhibent̄ iudica-
re ⁊ ſunt incapaces ⁊ nō valet ꝓceſſus.vt no.Ang.in.d.l.cū pretor.
§.non aūt.ff.de iudi.⁊.litis cōteſt.nō videt̄ iſtos habilitare qꝛ iſta
diſpoſitio prohibitiua de ſeruo ⁊ muliere reſpicit perſonas:et ſic
videtur magis ſpecialis:⁊ ideo preualere videtur vt in regula ge-
nera de regu.iur.in.vj.facit quod no.Barto.per illum tex.in.l.iij.
§.liberti.ff.de ſuſpect.tuto.Non obeſt.d.l.filiuſfamil.§.veterani.qꝛ
ibi nulla eſt incapacitas;ſed ex priuilegio perſone illud cōceditur
vnde facilius tollitur illud priuilegium per litis conteſta.argu.l.
eius militis.§.militia miſſus.ff.de teſta.milita.⁊ ſic iſta opi.Abb.
in puncto iuris verior videtur licet communis in contrarium ſit.
11 ¶ †In ſecundo caſu principali quando impedimentum occultū
fuit ⁊ poſt ſententiam detegitur Abbas.concludit primo quod
in impedimento iuris ciuilis valet ſententia ſi communiter igno-
ratur:⁊ ſic infertur qd diſpoſitio.l.barbarius.habeat locum in de
legato.adde tamen Jnnocen.in.c.cum dilecta.j.eod.vbi tenet con-
trarium vcꝫ qd.d.l.barbarius.ſolum habeat locum in ordinario

precur